

การศึกษาคุณลักษณะความฉลาด ทางสังคมของวัยรุ่น

A Study of Social Intelligence Attributes of teenagers.

ธารทิพย์ ขุนทอง

* ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผศ.ดร.ดนุชดา จามจุรี

* อาจารย์ประจำสาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รศ.ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง

* อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ว่าที่ร้อยตรี ดร.มนัส บุญประกอบ

* ข้าราชการบำนาญ สถาบันพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Thanthip Kunthong

* Doctor of Philosophy, Curriculum Research and Development, Srinakharinwirot University.

Assis.Prof.Dr.Danulada Jamjuree

* Lecturer, Curriculum Research and Development, Srinakharinwirot University.

Assoc.Prof.Dr.Monthira Charupheng

* Lecturer, Department of Guidance and Educational Psychology.

Acting Sub Lt.Dr.Manat Boonprakob

* Retired Government Officials, Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 17 กันยายน 2562

* ตอรับบทความ 30 ตุลาคม 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยในลักษณะการวิจัยและพัฒนาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่น โดยสัมภาษณ์เชิงลึกเด็กและเยาวชนดีเด่นแห่งชาติ สาขาศีลธรรม จริยธรรม และคุณธรรมระดับประเทศ จำนวน 11 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผลการพิจารณาคัดเลือกเยาวชนดีเด่นแห่งชาติ สาขาศีลธรรม จริยธรรม และคุณธรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ศึกษาสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive) ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลให้ความสำคัญในการพัฒนาความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่นว่าเปรียบเหมือนวัคซีนที่สร้างภูมิคุ้มกัน หรืออาวุธ ที่สามารถช่วยให้วัยรุ่นอยู่ร่วมกับผู้อื่น และสังคมได้อย่างมีความสุข แม้จะมีความต่างด้านเพศ ภาษา และวัฒนธรรม หรือการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่นจำแนกได้ 4 องค์ประกอบ และ 11 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การเผชิญสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคยมี 2 พฤติกรรมบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 การติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น มี 3 พฤติกรรมบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3 ความจริงใจต่อตนเองและผู้อื่นมี 3 พฤติกรรมบ่งชี้ และองค์ประกอบที่ 4 การเข้าถึงความรู้สึกของผู้อื่นมี 3 พฤติกรรมบ่งชี้

คำสำคัญ: คุณลักษณะ
 ความฉลาดทางสังคม
 วัยรุ่น

Abstract

This research and development was aimed to study the social intelligence attributes of teenagers. Though in-depth interviews with national outstanding children and youth in the fields of morality, ethics and morality by using the purposive selection method from the results of the national selection, saturated data which received from 11 key informants during analyzed by content analysis techniques and interpreted in terms of inductive conclusions. The study indicated that the informants recognized the importance of the development of social intelligence of the generation are a vaccine creating immunity which helped teenagers stay with others and society with happiness, even if there were differences in gender, language and culture or changes in the era that would occur in the future. The social intelligence of the teenagers might be classified 4 elements with 11 behaviors. In that, Element 1: Coping with unfamiliar situational, covered 2 indicators. Element 2: Communicating with others, covered 3 indicators. Element 3: Sincerity for yourself and others, covered 3 indicators. Element 4: Accessing the feelings of other, covered 3 indicators.

Keyword: Attributes
Social Intelligence
Teenagers

บทนำ

ความฉลาดทางสังคม (SI: Social Intelligence หรือ SQ: Social Quotient) เป็นความฉลาด ด้านหนึ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้เป็นบุคคลที่มีความพร้อม และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเข้าใจซึ่งกันและกัน ซึ่งความฉลาดทางสังคมนั้นเป็นความสามารถของบุคคลในการเข้าใจตนเอง บุคคลอื่นๆ และสังคมทั้งทางด้านอารมณ์ ความคิด พฤติกรรม ของตนเองและผู้อื่น เพื่อนำไปสู่การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในทุกๆ สถานการณ์ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น รวมถึงการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม การมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมอันนำไปสู่การปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเหมาะสมต่อสังคม และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข (Kosmitzki; et. al. 1993: 12, Buzan, T. 2002: 4-12, Baron-Cohen. 2005: 41-61, Albrecht, K. 2006: 28-30, Goleman. 2006: 84-96, Vikram Singhand Vivek Chaudhary. 2015: 1) จากการเปลี่ยนแปลงท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ เด็กและเยาวชนไทย เริ่มมีค่านิยมและการดำเนินชีวิตตามแบบอย่างประเทศตะวันตก อยู่กับวัฒนธรรมเจียบ ไร้ตัวตน มีพฤติกรรมแฝงความก้าวร้าวรุนแรงในการดำเนินชีวิตและการแก้ไขปัญหาต่างๆ มีการ

เรียนรู้เร็วเรื่องเพศ ให้ความสนใจ กับตนเอง มากกว่าส่วนรวม ขาดศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และการเสียสละเพื่อคนอื่น (องค์การยูนิเซฟประเทศไทย. 2559: 1-29) มีการเลียนแบบพฤติกรรมที่มีความเป็นอิสระเสรีในการแสดงออกถึงความเป็นตัวตน และความต้องการ รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ในโลกของความเป็นจริงน้อยลง ซึ่งผลการสำรวจเด็กและเยาวชนไทยทั่วประเทศในด้านการดำเนินชีวิต เจตคติ พฤติกรรม ตลอดจนความต้องการต่างๆ ก็สอดคล้องกัน กล่าวคือ ชีวิตของเด็กและเยาวชนไทยส่วนใหญ่มีการใช้สื่อออนไลน์เป็นเครื่องมือหลักในการสร้างปฏิสัมพันธ์ในสังคม ส่งผลให้การปฏิสัมพันธ์แบบตัวต่อตัวมีบทบาทลดลง ประสบปัญหากับความขัดแย้ง ความเครียดในตัวเองเมื่อพบสถานการณ์บนโลกของความเป็นจริง อีกทั้งยังมีพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน เช่น การลอกข้อสอบเพื่อน การเซ็นชื่อแทนเพื่อน การให้เงินเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อหลีกเลี่ยงใบสั่ง การรับสินบน และการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ซึ่งเด็กและเยาวชนมองว่าเป็นเรื่องที่ปกติ และพฤติกรรมดังกล่าวคิดว่าเป็นการกระทำที่ไม่ผิดมากหรือไม่ผิดเลย (รายงาน “คนไทย” มอนิเตอร์. 2557: 2-7) นอกจากนี้ยังพบว่าวัยรุ่นยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และปรับปรุงตนเองได้ ทั้งนี้

เนื่องจากวัยรุ่นมีอารมณ์อ่อนไหวง่าย อยากเป็นอิสระ อยากเป็นผู้ใหญ่ ไม่อยากพึ่งเหตุผลของใคร เจ้าทิฐิ อวดดี ถือดี แต่ในขณะเดียวกันก็ยังขาดความเชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหา การพูด และการทำงานเพื่องานได้ง่าย ในขณะที่ยาวรุ่นผู้เข้าใจปัญหาประจำวัยของตนได้นั้นจะสามารถปรับตัว ดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม เป็นวัยรุ่นที่มีความสุข มีความสามารถที่จะประสบความสำเร็จในอนาคต (สุริยเดว ทรีปาตี. 2551: 7-8)

ถ้าเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นกำลังที่สำคัญและอนาคตของชาติ มีความฉลาดทางสังคมจะประสบความสำเร็จในการขับเคลื่อนสภาพแวดล้อม และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลควบคู่ไปกับความฉลาดทางสติปัญญา อีกทั้งผู้ที่มีความฉลาดทางสังคมยังเป็นผู้ที่มีทักษะการทำความเข้าใจบุคคลอื่น สามารถอ่านสถานการณ์ทางสังคม ที่มีความละเอียดอ่อน โดยการเจรจาต่อรองกับผู้อื่นที่มาจากภูมิหลังต่างกัน ซึ่งเทคโนโลยีไม่สามารถทำได้ ปัจจุบันในภาคธุรกิจได้เริ่มให้ความสำคัญกับความฉลาดทางสังคม ในการว่าจ้างงาน โดยผู้ที่มีความฉลาดทางสังคมสูงมีแนวโน้มที่จะมีรายได้มากกว่าผู้ที่มีความฉลาดทางสังคมต่ำ อีกทั้งยังพบว่าผู้ที่มีความฉลาดทางสังคมสูง ร้อยละ 71 มีการสื่อสารด้วยวาจา ร้อยละ 69 มีการทำงานเป็นทีม ร้อยละ 65 มีทักษะด้านบุคคล

ร้อยละ 64.5 มีการริเริ่ม ร้อยละ 57 มีความสามารถในการจัดการตนเอง ร้อยละ 54 มีความยืดหยุ่น ร้อยละ 53 มีการวางแผนและการจัดการองค์กร ร้อยละ 52 มีการจัดการเวลา ร้อยละ 50 เป็นบุคคลที่มีความมั่นใจ และ ร้อยละ 45 มีความสามารถในการสื่อสาร เป็นลายลักษณ์อักษร (Jennifer Lau. 2016: 2-10) ซึ่งนายจ้างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับความสามารถในการทำความเข้าใจผู้อื่น การเจรจาต่อรองสถานการณ์ทางสังคม และความสัมพันธ์ทางสังคมมากกว่าความสามารถทางวิชาการ อีกทั้งความฉลาดทางสังคมยังสะท้อนถึงความสามารถในการฟัง การทำงานเป็นทีม การรักษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและการรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น (Sleigh & Ritzer. 2004: 17)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า ยังไม่มีการศึกษาคุณลักษณะความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่นอย่างชัดเจน และด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะศึกษาคุณลักษณะความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นช่วงอายุระหว่าง 12-15 ปี เป็นช่วงวัยที่มีปัญหามากที่สุด เพราะมีความแปรปรวนของฮอร์โมน ความเครียดจากสภาพแวดล้อม และเป็นช่วงวัยที่มีปัญหามากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากการ

สื่อสารที่ไม่ดีพอกับพ่อแม่ ครู และบุคคลอื่นๆ (Albrecht. 2006: 276) อีกทั้งยังเป็นการเตรียมความพร้อมของวัยรุ่นที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้าที่จะต้องดำเนินชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นที่มีความหลากหลาย ทั้งเพศ วัย บุคลิกภาพ ศาสนา และวัฒนธรรม รวมถึงความจำเป็นในการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นเพื่อการดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมในสังคม รวมถึงการแสดงพฤติกรรม อย่างเหมาะสม เป็นการแสดงถึงพัฒนาการทางสังคมของวัยรุ่น (ประนต คำฉิม. 2549: 170) และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่นในบริบทสังคมไทย

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษารุ่นนี้ผ่านการพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โครงการวิจัยเลขที่ SWUEC/E-060/61 ก่อนทำการทดลองผู้วิจัยได้ชี้แจงให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยวิธีดำเนินการวิจัย และสิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย ซึ่งข้อมูลทั้งหมดของการวิจัยจะเก็บเป็นความลับ และนำมาใช้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเท่านั้น จากนั้นจะทำการลบข้อมูลและทำลายเอกสารหลังสิ้นสุดการทำวิจัย

วิธีดำเนินการ

การดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากฐานข้อมูล TCI (Thai Journal Citation Index Centre) ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2560 และหนังสือที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางสังคมจากต่างประเทศระหว่าง ปี ค.ศ. 1986-2011

ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของผู้ที่มีความฉลาด ทางสังคมในขั้นตอนที่ 1 มากำหนดกรอบประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ โดยมีการดำเนินงานดังนี้

2.1 กำหนดกรอบประเด็นในการสัมภาษณ์

2.2 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เด็กและเยาวชนดีเด่นแห่งชาติ สาขาศุภธรรม ศิลธรรม และจริยธรรม ระดับประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2558-2560 ตามเกณฑ์การคัดเลือกที่กำหนด เกี่ยวกับคุณลักษณะความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่น

ขั้นตอนที่ 3 การตีความและให้ความหมาย

3.1 รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดไว้ และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเทป จัดระเบียบข้อมูลตีความให้ความหมาย ด้วยการนำข้อความสำคัญ (Significant statements) ที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดหมวดหมู่ (Categories)

3.2 ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลประกอบด้วย

3.2.1 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation) ด้วยการพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มา นั้นถูกต้องหรือไม่ แหล่งที่พิจารณาในการตรวจสอบ ได้แก่ แหล่งข้อมูล เวลา สถานที่ และบุคคลที่มีความแตกต่างกัน แต่ได้ข้อมูลที่ตรงกัน

3.2.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological triangulation) ด้วยการใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน ทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และการสัมภาษณ์

3.2.3 การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory triangulation) ด้วยการใช้ทฤษฎีที่กล่าวอ้างอิงจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นเครื่องมือตรวจสอบ

3.3 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) มาเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงาน

วิจัยที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนที่ 1 นำไปสู่ข้อสรุปคุณลักษณะความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่นในบริบทสังคมไทย

3.4 นำคุณลักษณะความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่นที่ได้จากข้อสรุป มาร่างเป็นพฤติกรรมบ่งชี้ ความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่น และตรวจสอบร่างพฤติกรรมบ่งชี้ความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่น โดยผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรง (Validity) ของการตีความ โดยพิจารณาความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence: IOC) และปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant) ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เด็กและเยาวชน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังต่อไปนี้

1. เป็นเด็กและเยาวชนอายุระหว่าง 12-25 ปี
2. ได้รับรางวัลเด็กและเยาวชนดีเด่นแห่งชาติ สาขาคุณธรรม ศีลธรรม และจริยธรรมระดับประเทศ
3. เป็นบุคคลที่มีลักษณะเด่นด้านการทำกิจกรรม ซึ่งลักษณะกิจกรรมที่ทำมีความใกล้เคียงกับความฉลาดทางสังคม ประกอบด้วยเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ ประพฤติดี มีคุณธรรม

จริยธรรม อุทิศตนเพื่อเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม โดยศึกษาจากประวัติ และแฟ้มสะสมผลงานของแต่ละบุคคล

การเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนด ร่วมกับวิธีการเลือกแบบลูกโซ่ (Snow ball sampling) จำนวนอย่างน้อย 10 คน หรือจนกว่าข้อมูลจะอิ่มตัว (Data Saturation)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือหลักที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เกี่ยวกับคุณลักษณะความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่นในบริบทสังคมไทย โดยมีประเด็นการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. สภาพการณ์ของวัยรุ่นในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมควรเป็นอย่างไร
2. การพัฒนาวัยรุ่นเพื่อการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้ในสังคม
3. ความสำคัญของอยู่ร่วมกันของวัยรุ่นกับผู้อื่นในสังคม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เด็กและเยาวชนดีเด่นแห่งชาติ จนได้ข้อมูลที่

ครอบคลุมตามประเด็นที่ศึกษา และยุติการสัมภาษณ์ เมื่อข้อมูลมีความครบถ้วนหรืออิ่มตัว (Saturated) ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญจำนวน 11 คน และดำเนินการสัมภาษณ์ระหว่าง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2560 ถึง เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2561

ผลการวิจัย

จากการศึกษาคุณลักษณะความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่นในบริบทสังคมไทย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) จากฐานข้อมูล TCI (Thai Journal Citation Index Centre) ระหว่างปี 2555-2560 ได้บทความที่เกี่ยวข้องจำนวน 5 ฉบับ จากฐานข้อมูล ERIC – Educational Resources Information Center ระหว่างปี 2012-2017 ได้บทความที่เกี่ยวข้องจำนวน 6 ฉบับ และจากหนังสือแนวคิดความฉลาดทางสังคมของต่างประเทศ ระหว่างปี ค.ศ.1986-2011 จำนวน 7 เล่ม นำมาจัดกลุ่มความฉลาดทางสังคมตามพัฒนาการและแนวคิดของนักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 แนวคิดความฉลาดทางสังคมในยุคแรก (ค.ศ.1909-1920) เริ่มต้นจากนักการศึกษาและนักจิตวิทยาที่สำคัญ 3 ท่าน คือ ดิวอี้ (Dewey) เป็นผู้เริ่มแนวคิดความ

ฉลาดทางสังคมเป็นคนแรก ในปี 1909 ต่อมา ลัล (Lull) ในปี 1911 และธอร์นไดค์ (Thorndike) ในปี 1920 ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางสังคมในยุคแรกนั้นเป็นเพียงความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และทักษะทางสังคมเท่านั้น ในขณะที่ในยุคนั้นให้ความสำคัญกับทักษะทางปัญญามากกว่า จึงทำให้ความฉลาดทางสังคมไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร (Kosmitzki and Jhon. 1996: 479 และ John F. Kihlstrom and Nancy Cantor. 2011: 564-577)

กลุ่มที่ 2 แนวคิดความฉลาดทางสังคม ที่พัฒนามาจากแนวคิดความฉลาดทางอารมณ์ เกิดจากนักการศึกษาและนักจิตวิทยาที่เชื่อว่าการที่บุคคลจะประสบความสำเร็จได้นั้นไม่ได้มาจากความฉลาดทางสติปัญญาเพียงอย่างเดียว แต่ต้องมีความฉลาดทางอารมณ์ร่วมด้วย อย่างไรก็ตามแม้ความฉลาดทางอารมณ์จะให้ความสำคัญกับความรู้อีกส่วนหนึ่งกับการมีเหตุผล แต่ยังคงขาดการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่ความสุข และการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ซับซ้อน จึงทำให้มีการนำแนวคิดความฉลาดทางอารมณ์มาเป็นฐานในการพัฒนาความฉลาดทางสังคมในกลุ่มนี้ (Baron, R. 1969 : 3-13, Goleman D. 1995: 43, Baron-Cohen, et al. 1999: 1891-1892, และ Goleman D. 2006: 330)

กลุ่มที่ 3 แนวคิดความฉลาดทางสังคม แบบผสมผสาน ความฉลาดทางสังคมในกลุ่มนี้พัฒนามาจากการผสมผสานตั้งแต่ 2 แนวคิดขึ้นไป (Marlowe, H. A. 1986: 78, 52-58, Buzan, T. 2003: 1-10, Albrecht. 2006: 4-12, Esther N. Goody. 2008: 1-16,) โดยแนวคิดที่มีผู้นิยมเอามาใช้ในทางการศึกษาและจิตวิทยามากที่สุดได้แก่แนวคิดของคาร์ล อัลเบิร์ต (Karl Albrecht) ซึ่งได้พัฒนาความฉลาดทางสังคมจากแนวคิดความฉลาด 4 แนวคิด ได้แก่ 1) แนวคิดความฉลาดสังคมของธอร์นไดค์ (Thorndike) 2) แนวคิดความฉลาดทางสติปัญญาของเดวิด เวชเชิลส์ (David Wechsles) และโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) 3) แนวคิดความฉลาดทางอารมณ์ของแดเนียล โกลแมน (Daniel Goleman) และ 4) แนวคิดความฉลาดทางจริยธรรม (Moral Intelligence) โดยนำเสนอองค์ประกอบความฉลาดทางสังคม 5 ด้านที่เรียกว่า SPACE ประกอบด้วย การตระหนักรู้ในสถานการณ์ (Situation Awareness) การแสดงตนเอง (Presence) ความถูกต้อง (Authenticity) ความชัดเจน (Clarity) และการเอาใจใส่ผู้อื่น (Empathy)

จากผลการวิจัยเอกสาร ผู้วิจัยให้ความสำคัญแนวคิดความฉลาดทางสังคมในกลุ่มที่ 3 ซึ่งเป็นแนวคิดแบบผสมผสานของคาร์ล อัลเบรทซ์ (Karl Albrecht) เนื่องจากมีการให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ครอบคลุมทุกด้าน ได้แก่ ด้านสติปัญญา ด้านสังคม ด้านอารมณ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ในการทำความเข้าใจตนเอง และผู้อื่นเพื่อการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งสถานการณ์ของสังคมในปัจจุบันก็สอดคล้องกัน ผู้วิจัยจึงได้นำมาใช้เป็นกรอบในการศึกษาคุณลักษณะความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่นในบริบทสังคมไทย

2. ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เด็กและเยาวชนดีเด่นแห่งชาติ สาขาศิลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม ระดับประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2558-2560 จำนวน 11 คน สามารถอธิบายความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่นในบริบทสังคมไทยออกเป็น 4 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การเผชิญสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกถึง การให้ความสนใจ และทำความเข้าใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัว จากสภาพแวดล้อมทางสังคม และธรรมชาติพฤติกรรมของบุคคล ทั้งอารมณ์ และความรู้สึกนึกคิด ผ่านกระบวนการทางปัญญา

องค์ประกอบที่ 2 การติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกถึงการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นผ่านทางวัจนภาษา และอวัจนภาษา ด้วยความเป็นกัลยาณมิตร และคำนึงถึงกฎกติกาทางสังคม

องค์ประกอบที่ 3 ความจริงใจต่อตนเอง และผู้อื่น หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกถึงการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ด้วยการเลือกกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง รวมถึงการมีความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำ และการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นด้วยความจริงใจ

องค์ประกอบที่ 4 การเข้าถึงความรู้สึกของผู้อื่น หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกถึงการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ยอมรับ เคารพในความคิด ทศนคติ ค่านิยมของผู้อื่น และสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้อื่น

เมื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาเปรียบเทียบกับแนวคิดความฉลาดทางสังคมของอัลเบรทซ์ มีผลการศึกษารายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางสังคมจากการสัมภาษณ์กับแนวคิดของอัลเบิร์ต

แนวคิดความฉลาดทางสังคมของอัลเบิร์ต	การสัมภาษณ์เชิงลึก เด็กและเยาวชนดีเด่นแห่งชาติ
1. การตระหนักรู้ในสถานการณ์ (Situational Awareness) คือ พฤติกรรมการรับรู้เกี่ยวกับผู้อื่นในสังคม ได้แก่ การรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น การเข้าใจสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นกับผู้อื่นในสังคม รวมถึงการรับรู้ทางวัฒนธรรมที่เป็นแนวทางปฏิบัติ	1. การเผชิญสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย คือ พฤติกรรมการแสดงออกถึงการให้ความสนใจ และทำความเข้าใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัวจากสภาพแวดล้อม ทางสังคม และธรรมชาติ พฤติกรรมของบุคคล ทั้งอารมณ์ และความรู้สึกนึกคิด ผ่านกระบวนการทางปัญญา
2. การแสดงตนเอง (Presence) คือ พฤติกรรม การแสดงตนเองผ่านทางร่างกาย และอารมณ์ ด้วยความเมตตา และความห่วงใย ในรูปแบบของวจนภาษา และอวจนภาษา เพื่อเข้าถึงการสื่อสาร และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	2. การติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น คือ พฤติกรรมการแสดงออกถึงการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นผ่านทางวจนภาษา และอวจนภาษา ด้วยความเป็นกัลยาณมิตร และคำนึงถึงกฎกติกาทางสังคม
3. ความถูกต้อง (Authenticity) คือ พฤติกรรมการแสดงให้เห็นว่าตนเองเลือกกระทำในสิ่งที่มีความถูกต้อง มีความซื่อสัตย์ และความจริงใจต่อตนเองและผู้อื่น รวมถึงความซื่อสัตย์และความจริงใจในการสร้างมิตรภาพและความสัมพันธ์ในสถานการณ์ต่างๆ	3. ความจริงใจต่อตนเองและผู้อื่น คือ พฤติกรรมการแสดงออกถึงการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ด้วยการเลือกกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง รวมถึงการมีความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำ และการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นด้วยความจริงใจ
4. การเอาใจใส่ผู้อื่น (Empathy) คือ พฤติกรรมการให้ความสนใจ ใส่ใจ มีความเห็นอกเห็นใจเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น รวมถึงการชื่นชมและแบ่งปันความรู้สึกต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น	4. การเข้าถึงความรู้สึกของผู้อื่น คือ พฤติกรรมการแสดงออกถึงการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ยอมรับ เคารพในความคิด เจตคติ ค่านิยมของผู้อื่น และสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้อื่น

3. ผลการศึกษาและวิเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้ความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่น ผู้วิจัยนำคุณลักษณะที่ได้จากการสัมภาษณ์ความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่น มาตีความและสร้างพฤติกรรมบ่งชี้ ตามองค์ประกอบความฉลาดทางสังคมที่จำแนกทั้ง 4 องค์ประกอบ มีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การเผชิญสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมบ่งชี้ได้แก่

1. ให้ความสนใจ และทำความเข้าใจกับสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นรอบตัว

2. ตัดสินใจสร้างทางเลือกกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

องค์ประกอบที่ 2 การติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น ประกอบด้วย 3 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่

1. ติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นด้วยภาษาที่ทำให้ผู้อื่นเข้าใจอารมณ์ ความคิด ความรู้สึก และสิ่งที่ตนเองต้องการ

2. ติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นด้วยความสุภาพ ไม่หลอกลวงหรือหวังผลประโยชน์

3. ติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นด้วยภาษาที่เป็นไปตามกฎกติกาทางสังคม

องค์ประกอบที่ 3 ความจริงใจต่อตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วย 3 พฤติกรรมบ่งชี้ได้แก่

1. เลือกกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง
2. รับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำ
3. สร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นด้วยความ

จริงใจ

องค์ประกอบที่ 4 การเข้าถึงความรู้สึกของผู้อื่น ประกอบด้วย 3 พฤติกรรมบ่งชี้ได้แก่

1. เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น
2. เคารพในความคิด เจตคติ ค่านิยมของผู้อื่น
3. สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้อื่น

ผลการตรวจสอบร่างพฤติกรรมบ่งชี้ความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่นโดยผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรง (Validity) ของการตีความ โดยพิจารณาความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence: IOC) มีค่า 1.00

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาคุณลักษณะความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่น ทำให้ได้องค์ประกอบของคุณลักษณะความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่น ในบริบทสังคมไทย 4 องค์ประกอบ โดยมีประเด็นในการอภิปรายดังนี้

1. การได้มาของคุณลักษณะความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่น สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้แนวคิดความฉลาดทาง

สังคมของอัลเบรชท์ (Albrecht) เป็นฐานคิดที่นำมาใช้เป็นกรอบในการสัมภาษณ์เชิงลึกเด็กและเยาวชนดีเด่นแห่งชาติสาขาศุขวัฒนธรรม และจริยธรรมระดับประเทศ เพื่อให้ได้คุณลักษณะความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่นในบริบทสังคมไทย กระบวนการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักทำให้เชื่อได้ว่าจะได้ข้อมูลที่ช่วยอธิบายคุณลักษณะความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่นได้อย่างสอดคล้องกับบริบทสังคมไทย รวมถึงกระบวนการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้วยการตรวจสอบสามเส้าและการตรวจสอบความตรงของการตีความ (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นการยืนยันถึงความน่าเชื่อถือของการได้มาของคุณลักษณะความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่นจากการวิจัยครั้งนี้

2. องค์ประกอบคุณลักษณะความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่น จากการศึกษาคุณลักษณะความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่นในบริบทสังคมไทยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกความฉลาดทางสังคมออกเป็น 4 องค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การเผชิญสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย คือ พฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่น ถึงการให้ความสนใจ และทำความเข้าใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัว จากสภาพแวดล้อมทางสังคม และธรรมชาติของบุคคล ทั้งอารมณ์และความรู้สึกนึกคิด ผ่านกระบวนการปัญญา มีความสอดคล้องกับแนวคิดของอัลเบรชท์ใน

ด้านการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น การเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม (Albrecht, 2006: 33-36) นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่เพิ่มเติมจากแนวคิดของอัลเบรชท์ คือ การนำข้อมูลที่ได้จากการให้ความสนใจ และทำความเข้าใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัวมาผ่านกระบวนการทางปัญญา ซึ่งมีความสอดคล้องกับโมเดลการเปลี่ยนแปลงประเทศที่เรียกว่า Thailand 4.0 ตามแนวยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้วยการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้จากการเรียนรู้โดยเน้นทฤษฎี มาเป็นการเรียนที่เน้นการวิเคราะห์ และแก้ปัญหา (กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา, 2560: 19-21) นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับการแก้ปัญหาและความขัดแย้งของวัยรุ่น ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากการไม่พึงเหตุผลของใคร่ ขาดความเชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหา ส่งผลต่อการดำเนินชีวิต ความสุข และการประสบความสำเร็จในชีวิต (สุริยเดว ทรีปาตี, 2551: 7-8)

องค์ประกอบที่ 2 การติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น คือ พฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่นถึงการติดต่อสื่อสาร กับผู้อื่นผ่านทางวจนภาษา และอวจนภาษา ด้วยความเป็นกัลยาณมิตร และคำนึงถึงกฎกติกาทางสังคม มีความสอดคล้องกับแนวคิดของอัลเบรชท์ ในด้านการติดต่อสื่อสาร และการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ในรูปแบบของวจนภาษา และอวจนภาษา

(Albrecht. 2006: 69-75) ส่วนประเด็นที่มีความแตกต่างกัน คือ การติดต่อสื่อสารด้วยความเป็นกัลยาณมิตร และกฎกติกาทางสังคม ซึ่งมีความสอดคล้องกับบริบทสังคมไทย ที่ได้รับการขนานนามจากนานาชาติว่า "สยามเมืองยิ้ม" หรือ "ยิ้มสยาม" เป็นการสื่อสารที่ทำให้อีกฝ่ายรู้สึกอบอุ่น รวมถึงการช่วยเหลือด้วยไมตรีจิต ความมีน้ำใจเป็นการส่งสัญญาณแห่งมิตรภาพ ซึ่งแสดงถึงความจริงใจที่มีต่อกัน และเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของไทย (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2545, วิวัฒน์ จันทรกึ่งทอง และรัชณี วนาพิทักษ์วงศ์. 2558: 1186) นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่เพิ่มเติมจากแนวคิดของอัลเบรชท์ คือ การติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นผ่านวัจนภาษา ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยการใช้ภาษาแชทในการสื่อสารผ่านแอปพลิเคชันไลน์ ซึ่งพบว่าวัยรุ่นมีการใช้ภาษาเปลี่ยนแปลงไปจากภาษาเดิม เพราะมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยได้เข้ามาครอบงำ ทำให้มีความสะดวกในการใช้ชีวิตประจำวันรวมทั้งการสื่อสาร ที่ส่งผลให้ทุกวันนี้มีการใช้ภาษาไทยที่ผิดจากคำเดิม เขียนคำผิดเพี้ยน ออกเสียงเพี้ยน และที่สำคัญนำภาษาพูดมาปะปนกับภาษาทางการ (สุจิตรา ประชามิ้ง และคณะ 2560: 80-89)

องค์ประกอบที่ 3 ความจริงใจต่อตนเองและผู้อื่น คือ พฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่น ถึงการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ด้วยการเลือกกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง รวมถึงรับผิดชอบ ในสิ่งที่ตนเองกระทำ และสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นด้วยความจริงใจ มีความสอดคล้องกับแนวคิดของอัลเบรชท์ ในด้านการเลือกกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง และการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นด้วยความจริงใจ (Albrecht. 2006: 87-90) นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่เพิ่มเติมจากแนวคิดของอัลเบรชท์ คือ การมีความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำ ซึ่งมีความสอดคล้องกับรายงาน "คนไทย" มอนิเตอร์ พบว่า วิถีชีวิตของวัยรุ่นไทยยังมีพฤติกรรม การทุจริตคอร์รัปชัน เช่น การลอกข้อสอบเพื่อน การเซ็นชื่อแทนเพื่อน การให้เงินเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อหลีกเลี่ยงใบสั่ง การรับสินบนและการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ซึ่งเด็กและเยาวชนมองว่าพฤติกรรมดังกล่าว เป็นเรื่องปกติ และเป็น การกระทำที่ไม่ผิดมากหรือไม่ผิดเลย (รายงาน "คนไทย" มอนิเตอร์. 2557: 2-7)

องค์ประกอบที่ 4 การเข้าถึงความรู้สึกของผู้อื่น คือ พฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่นถึงการเข้าใจ ความรู้สึกของผู้อื่น ยอมรับและเคารพในความคิด เจตคติ ค่านิยมของผู้อื่น และสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้อื่น มีความ

สอดคล้องกับแนวคิดของอัลเบรชท์ ในด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (Albrecht. 2006: 137-146) นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่เพิ่มเติมจากแนวคิดของอัลเบรชท์ คือ ยอมรับเคารพในความคิด เจตคติ ค่านิยมผู้อื่น และสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้อื่น ซึ่งมีความสอดคล้องกับองค์ วิเศษสุวรรณ (2550: 116-119) ได้กล่าวถึงการเข้าถึงความรู้สึกของผู้อื่น เป็นทักษะและเทคนิคพื้นฐานของการยอมรับ และการไว้วางใจช่วย ให้กล้าเปิดเผยตนเอง และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) ความจริงใจ กล่าวคือ ถ้ายังมีความจริงใจมากเท่าใด ก็จะเกิดการเปลี่ยนแปลงมากเท่านั้น 2) การยอมรับโดยไม่มีเงื่อนไข ซึ่งจะต้องแสดงเจตคติที่ดี ซึ่งจะต้องรับรู้โดยไม่มีเงื่อนไข ไม่ประหม่น ไม่ติดสินความรู้สึกและความคิด และ 3) การรู้สึกร่วม เป็นการแสดงความเข้าใจผู้อื่นอย่างแท้จริง ซึ่งสามารถแสดงความรู้สึกต่างๆ เช่น สนุกสนาน โกรธ กลัว และรัก ซึ่งความรู้สึกนี้จะช่วยให้เราและผู้อื่นมีความเข้าใจกันมากขึ้น นอกจากนี้การสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้อื่น ยังสอดคล้องกับ ญัฐสุภา เจริญยิ่งวัฒนา (มมป. 21: Online) แรงบันดาลใจเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำบุคคลไปสู่ความสำเร็จในหลายๆ ด้าน ของชีวิต แรงบันดาลใจอาจหล่อหลอมมาจากรูปแบบของจินตนาการ ความ

ประทับใจจากจิตใต้สำนึก หรือประสบการณ์อื่นๆ นำมาใช้ในการสร้างอิทธิพลต่อความคิด รวมถึงการนำแรงบันดาลใจมาต่อยอดในการพัฒนาต่อยอดสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้ ก่อให้เกิดคุณประโยชน์สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้สอนและผู้เรียนดังนี้

1. คุณประโยชน์ในเชิงวิชาการ การวิจัยครั้งนี้สามารถนำคุณลักษณะความฉลาดทางสังคม และตัวบ่งชี้ ที่ได้จากการศึกษาคุณลักษณะความฉลาดทางสังคม มาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่นต่อไป

2. คุณประโยชน์ในทางปฏิบัติ ผลการวิจัยครั้งนี้ ก่อให้เกิดคุณประโยชน์ด้านปฏิบัติการ คือ ทำให้ได้ข้อมูลลักษณะความฉลาดทางสังคมของวัยรุ่นไทยอย่างละเอียด ประกอบด้วย ข้อมูลคุณลักษณะความฉลาดทางสังคมของเด็กและเยาวชนไทยที่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 12-25 ปี ซึ่งสามารถนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบ การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมของเด็กและเยาวชน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาได้

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2545). **คู่มือสร้างสุขด้วยรอยยิ้ม** (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: องค์การทหารผ่านศึก.
- กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา. (2560). **พิมพ์เขียว Thailand 4.0 โมเดล ขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน**. [ออนไลน์] สืบค้นจาก <http://www.libarts.up.ac.th/v2/img/Thailand-4.0.pdf>.
- ณัฐสุภา เจริญยิ่งวัฒนา. (ม.ม.ป.). **การค้นหาและถ่ายทอดแรงบันดาลใจในงานออกแบบแฟชั่น**. วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 21-31. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jica/article/view/5754/5038>.
- ประณต คำฉิม. (2549). **จิตวิทยาวัยรุ่น**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุจิตรา ประชามิ่ง, ณัฐวุฒิ พิมพ์สิทธิ์ และ นิธินาถ อุดมสันต์. (2560). **การใช้ภาษาแชทในการสื่อสารผ่านแอปพลิเคชันไลน์**. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. 11(2), 80-89.
- สุริยเดว ทรีปาตี. (2551). **พัฒนาการและการปรับตัวในวัยรุ่น**. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก <http://www.nicfd.cf.mahidol.ac.th/th/images/documents/3.pdf>.
- รายงาน “คนไทย” มอนิเตอร์ 2557: เสียงเยาวชนไทย (Youth Today). (2557). [ออนไลน์]. สืบค้นจาก http://khonthaifoundation.org/wp-content/files/5_Full_version_2557.pdf.
- วิวัฒน์ จันทร์กิงทอง และรัชณี วนาพิทักษ์วงศ์. (2558). **การพัฒนาการตลาดไทย ด้านการยิ้ม และการไหว้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสะเดา “พรรคชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์**. การประชุมหาดใหญ่ วิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6, 26 มิถุนายน 2558. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ 1185-1195.
- องค์การยูนิเซฟประเทศไทย. (2559). **การวิเคราะห์สถานการณ์เยาวชนและวัยรุ่นในประเทศไทย**. กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- อนงค์ วิเศษสุวรรณ. (2550). **การปรึกษากลุ่ม**. (เอกสารการสอน). ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

- Albercht, K. (2006). **Social intelligence: The new science of success**. San Francisco: Jossey-Bass.
- Baron-Cohen, et al. (1999). **A mathematician, a physicist and a computer scientist with Asperger syndrome: Performance on folk psychology and folk physics tests**. *Neurocase*, 1891-1892.
- Baron, R. (1969). **Organization development: Strategies and models**. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Baron-Cohen, et al. (2005). **Social intelligence in the normal and autistic brain; An FMRI Study**. *European Journal of Neuroscience*, 11, 1891-1899.
- Buzan, T. (2003). **The power social intelligence**. Welling borough, England: Thorsons.
- Esther N. Goody. (2008). **Social Intelligence and Interaction**. Cambridge, England: Cambridge University.
- Gardner, H. (1993). **Multiple intelligences: The theory in practice**. New York: Basic Books.
- Goleman D. (1995). **Emotional intelligence: why it can matter more than IQ**. New York: Bantam Book.
- Goleman, D. (2006). **Social intelligence: The new science of human relationships**. New York: Bantam Book.
- John F. Kihlstrom and Nancy Cantor. (2011). **Social intelligence. The Cambridge Handbook of intelligence**. Cambridge, England: Cambridge University.
- Marlowe, H. A. (1986). **Social intelligence: Evidence for multidimensionality and construct independence**. *Journal of Education Psychology*, 78, 52-58.
- Kihlstrom, J. F., and Cantor, N. (1987). **Social intelligence**. In R. J. Sternberg (Ed.), **Handbook of intelligence**. Cambridge, England: Cambridge University.
- Kosmitzki, C. & John, O.P. (1993). **The implicit use of explicit conceptions of social intelligence**. *Personality and Individual Differences*, 15, 12.

- Sleigh, M.J. & Ritzer, D.R. (2004). **Beyond the classroom: Developing Students' professional social skills.** Psychological Science Observer.
- Vikram Singh and Vivek Chaudhary. (2015). **An Assessment of Social Quotient and Its Comparison among Professional Students from Different Streams.** International Journal of Movement Education and Sports Sciences (IJMESS) Annual Refereed & Peer Reviewed Journal, 3, 1.